

INTERCANVI D'EXPERIÈNCIES SOBRE L'ASSETJAMENT A L'ESCOLA

MONTSE MARTÍ I ASSENS – Directora de l'Escola La Farigola del Clot

SEMINARI D'INCLUSIÓ (PFZ St Martí)

Barcelona, 11 de gener de 2019

PRESENTACIÓ: Qui sóc jo? Una “dire” que gràcies a un cas fa 10 anys va tenir un model de qui aprendre i va provocar tenir molta curiositat, que fa recerca, pràctiques a l’escola, que aprèn cada dia més i cada dia creu que ha d’aprendre més...

INFLUÈNCIES: Joan Girbau (USCE)
Jordi Collell i Carme Escudé (guies primària i secundària per exemple)
Neus Ferrer i Cesc Notó (formació 2016-2017 Prou Assetjament)
Daniel Gabarró (Plan Anti-bulling: herramientas pràcticas para el buen trato)

TAST DE REALITAT

INFÀNCIA: etapa en la que la **VIOLÈNCIA** s’entén com una **FORMA HABITUAL PER RESOLDRE CONFLICTES** que pot acabar desencadenant en **MALTRACTE** i **ASSETJAMENT ESCOLAR**.

DADES:

- El 25% alumnat des de primària fins a batxillerat són víctimes de violència i assetjament escolar
- 36% es consideren assetjadors esporàdics
- Alumnat de PRIMÀRIA (ex 7-8 anys) 4 vegades més risc de patir assetjament que un de BAT
- 65% alumnat que continua conductes violentes a secundària tindrà problemes legals abans dels 24 anys
- 54% tindrà estrès post-traumàtic infantil, alteracions cognitives, de comportament, psicossomàtics...
- Llocs habituals: pati, passadissos, lavabos, menjador...
- Temps que dura:
  - 25% “des de sempre”,
  - 28% “des d’inici de curs”,
  - 25% “mesos”
  - 22% “setmanes”

CAL SUPERAR ANTIC PARADIGMA:

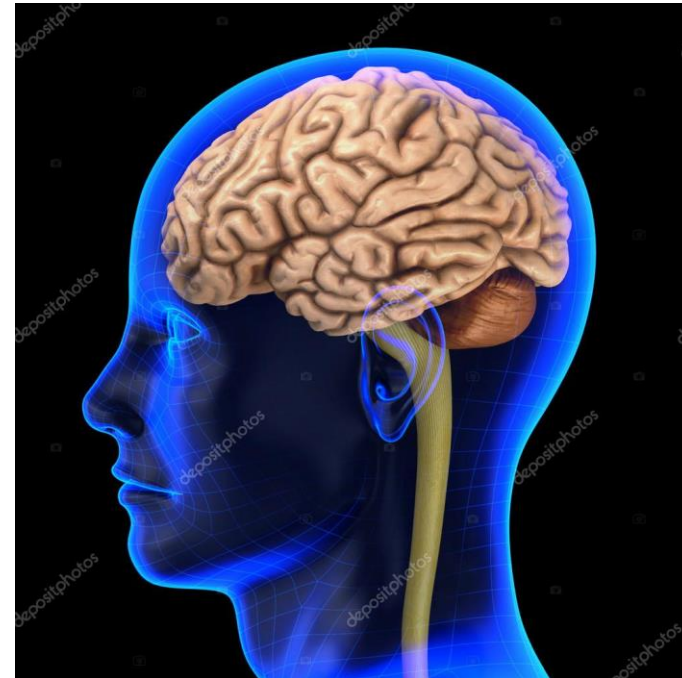
1. SER CONSCIENTS DE LA REALITAT (sempre hi ha hagut violència i assetjament però ara no ho permetem) .
Qui no veu, no busca, no troba i no resol.
2. NO AMAGAR SINO NORMALITZAR (no treure-li importància):
  - **EL CONFLICTE I ELS ERRORS són FONT D'APRENENTATGE**
  - **No hi ha CULPA sino RESPONSABILITATS i CONSEQÜÈNCIES.**
3. LA **COMUNITAT EDUCATIVA PACTA UN COMPROMÍS DE TREBALL COL·LECTIU A L'ESCOLA** perquè els infants han d'aprendre un **CURRICULUM EMOCIONAL I RELACIONAL**:
  - Prevenir per disminuir el MALTRACTE i alhora potenciar el BON TRACTE
  - Crear mesures de PROTECCIÓ, AUTOPROTECCIÓ i COL·LABORACIÓ
  - Treball de la gestió i control de les EMOCIONS, de la PAU INTERIOR
  - Espai SEGUR i HARMONIA EXTERIOR
  - Mestres i famílies col·laboren des del seu rol
4. Superar visions moralistes (“doneu-vos un petonet i a jugar!”) i normativistes (sols càstigs) per una **HUMANISTA i RESTAURATIVA**.

QUIN ÉS L'ORGAN MÉS IMPORTANT QUE ENS FA SER COM SOM?

Les EMOCIONS són INVOLUNTÀRIES i IMMEDIATES per a la SUPERVIVÈNCIA i les tenim TOTJORN!

Bàsiques: ALEGRIA
TRISTESA
POR
FÀSTIC
IRA

**EL CONTROL DE LES EMOCIONS ÉS BÀSIC.
I CAL APRENDRE DE BONS MODELS.**

**Un CONFLICTE és una OPORTUNITAT d'APRENDRE A CONÈIXER-ME I
RELACIONAR-ME, A RESPECTAR I RESTABLIR JUSTICIA.**

Què és BULLYING o ASSETJAMENT? Diferenciar el fet/s puntual/s (conflicte de pati, etc.) amb un MALTRACTE i abús de poder continuo en el temps. Hi ha en totes escoles, feines, grups...

NO ÉS...	SÍ ÉS...
CONFLICTE	ABÚS DE PODER (molt TEMPS)
NORMAL	I N J U S T I C I A
PROBLEMA D'UN	FENÒMEN o MALALTIA DE GRUP
RESPECTE	M A L T R A C T A M E N T
ADULT NO HA HA FER MEDIACIÓ	ADULT HA DE FER JUSTICIA

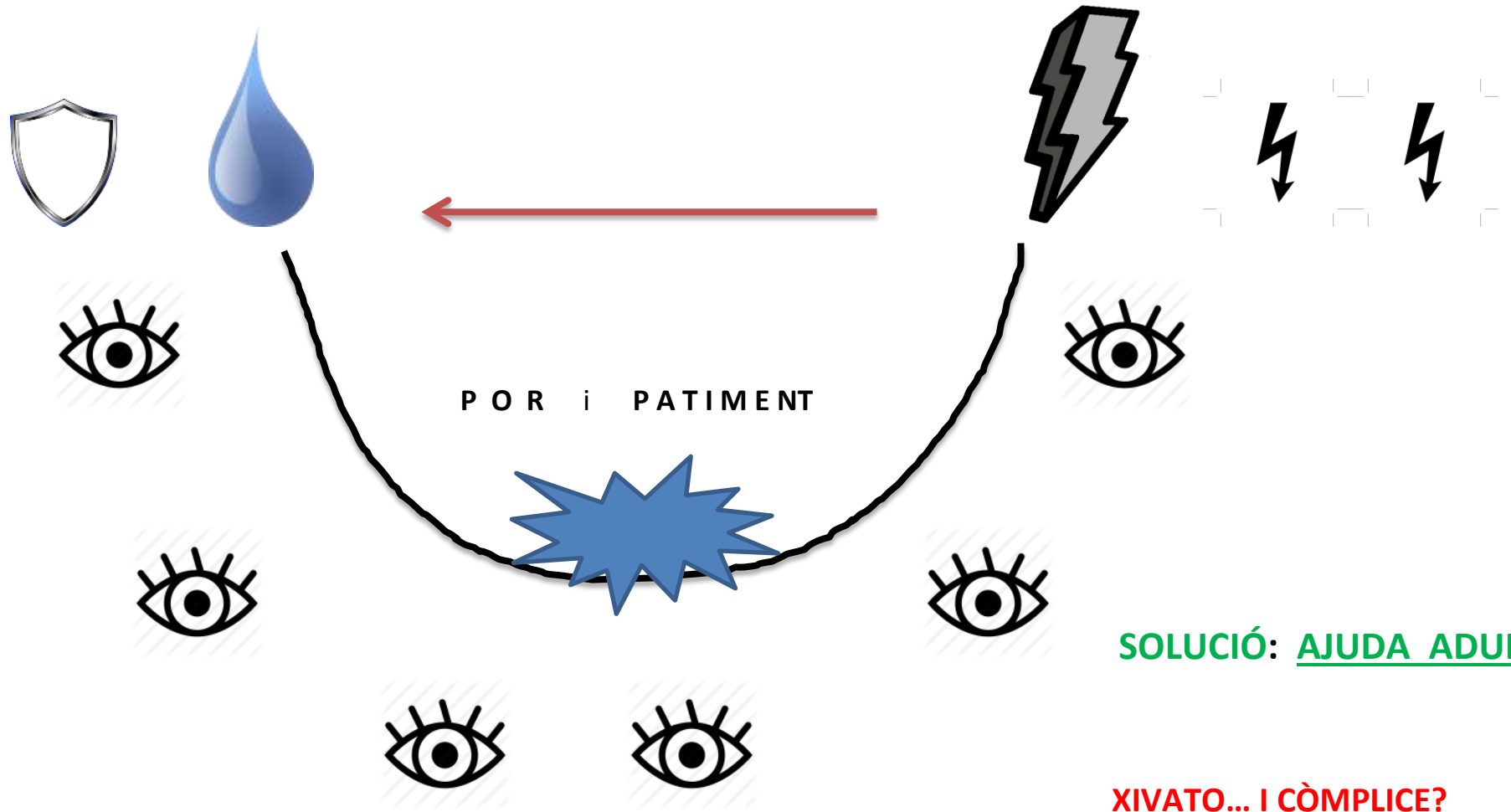
PACTES = JUSTICIA = RESPECTE

Versus

ABÚS DE PODER = DOMINACIÓ = POR

ROLS O PERFILS

	AGRESSOR/A
	VÍCTIMA
	ESPECTADOR/A
	DEFENSOR/A
	AMIC AGRESOR/A

P O R i P A T I M E N T

SOLUCIÓ: AJUDA ADULT!

XIVATO... I CÒMPLICE?
o CORATGE i VALENT?

AGRESSIONS	DIRECTES	INDIRECTES
FÍSQUES 	PEGAR EMPENTAR - PERSEGUIR COACCIONAR* MAL MIRAR	ROBAR COSES TRENCAR AMAGAR
VERBALS 	INSULTS AMENACES MOTES O MALNOMS ESCRIDASSAR BURLES NO DEIXAR PARLAR	MENTIR RUMORS MALPARLAR o DIFAMAR FER NOTES GROLLERES
RELACIÓ SOCIAL 	EXCLOURE o "TU NO",	FER EL BUIT o IGNORAR EVITAR INSTIGAR ALTRES A MOLESTAR A ALGÚ

PAU INTERIOR I HARMONIA EXTERIOR

ESCOLA ESPAI SEGUR DE SOCIALITZACIÓ - TOLERÀNCIA ZERO

ADULTS FER MODELATGE D'HABILITATS QUE S'HAN D'APRENDRE

- Amor i acollida a tots
- Empatia, escolta activa i llenguatge restauratiu
- Reconèixer, regular i controlar de les emocions pròpies (i altres)
- Resoldre conflictes i fer pactes
- Conductes i valors positius: respecte, cooperació, confiança, acceptació, agraïment...
- Consciència col·lectiva

PROJECTE DE CONVIVÈNCIA

CURRÍCULUM INCLUSIU – COOPERATIU – DIVERSITAT

APRENTATGE COOPERATIU (Dinàmiques) i ApS

LLIURE EXPRESSIÓ DE SENTIMENTS I CONFLICTES: Assemblees i delegats

ACTIVITATS AMB ALUMNAT

1. Diferències entre CONFLICTE i ASSETJAMENT (I CIBERBULLYING)
2. RESPONSABILITAT – CONSEQÜÈNCIES – RESTAURACIÓ versus CULPA
3. Termes base: PACTES = JUSTICIA = RESPECTE (Versus) ABÚS DE PODER = DOMINACIÓ = POR
4. Activitat de paraules i frase a classificar en accions d'assetjament DIRECTES o INDIRECTES. Amb estructura cooperativa 1-2-4 dir si la frase o paraula consideren que és bullying o no.
5. Full individual: definir assetjament, escriure nom de 2 alumnes que identifiquen en cada rol, identificar-se un mateix en cada rol (sovint, a vegades, quasi mai, mai) i sociograma.
6. Videos i contes: Q practiques cada dia? (1:58) Plantes (0:58) Bully dance “Pelirrojo” (0:51): <http://www.youtube.com/watch?v=5ZLiT-puC6Y> etc. Conte: (Elefant i 6 savis)
7. Guia “Tractem-nos bé” Jordi Collell i Carme Escudé (2004) per a primària i secundària.
8. Oferir models positius de dones i homes (Clara Campoamor, Nelson Mandela...) per evitar famosos...
9. Mites i veritats sobre l'ASSETJAMENT
10. Les 5 eines: error x aprendre – tendresa a tothom - sort q apreng – no queixes sí solucions - secrets
11. PROTECCIÓ: Què fer si ALGÚ T'AGREDEIX? **1. DIR NO!** **2. SORTIR CORRENTS** **3. BUSCAR AJUDA**
TELÈFON “INFÀNCIA RESPON” **116 111**

BULLYING O ASSETJAMENT - PROTOCOL ACTUACIÓ

Cada centre ha de fer el seu propi protocol però de comptar amb les parts següents:

PREVENCIÓ

DETECCIÓ

VALORACIÓ

INTERVENCIÓ

PROTOCOL DE PREVENCIÓ, DETECCIÓ I INTERVENCIÓ ENFRONT L'ASSETJAMENT ENTRE IGUALS
(Departament Ensenyament)

http://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/recursos/resconflictes/assetjament_iguals/PRE

VIOLENCIES SILENCIADES

1. Contra persones immigrants i ètnia gitana
2. Contra persones amb orientacions o identitats sexuals minoritàries
3. Masculinitat i feminitat tradicional

MITES I FALSEDATS

1. **L'ASSETJAMENT** escolar només són bromes i burles. Fals
2. **Hi ha persones que mereixen que els facin bullying.** Fals
3. **Els bullies són sempre nois.** Fals
4. **Els que se queixen dels agressors són uns “dèbils”.** Fals
5. **El bullying és una part normal del procés de creixement.** Fals
6. **Els assetjadors desapareixen si se'ls ignora.** Fals
7. **Els agressors es fiquen amb altres perquè tenen baixa l'autoestima.** Fals, alguns sols volen poder...
8. **Dir-li a un adult que t'estan assetjant és ser un “xivato”.** Fals. es una acció intel·ligent. I valent justicier si avises que estan assetjant a una altre persona.
9. **La millor manera d'enfrontar un bully és barallant-se o intentando “tornar-li” demostrant que s'és més fort/a.** Fals.
10. **Tal vez las personas que son objeto de acoso sientan algo de dolor durante un tiempo, pero terminan superándolo.** Fals.

PERCEPCIÓN: *El elefante y los seis sabios.*

El conflicto es tan viejo como la historia misma. El ser humano siempre ha intentado conocer su mundo y comunicarse con los demás. Aunque esto no es fácil ya que no todas las personas ven los problemas de la misma forma. Si lees este viejo cuento de la India descubrirás una de las causas de la falta de entendimiento entre las personas.

Érase una vez seis hombres sabios que vivían en una pequeña aldea.

Los seis sabios eran ciegos. Un día alguien llevó un elefante a la aldea. Los seis sabios buscaban la manera de saber cómo era un elefante, ya que no lo podían ver.

"Ya lo sé", dijo uno de ellos. "¡Palpémoslo!". "Buena idea", dijeron los demás. "Ahora sabremos como es un elefante". Así, los seis sabios fueron a "ver" al elefante. El primero palpó una de las grandes orejas del elefante. La tocaba lentamente hacia adelante y hacia atrás. "El elefante es como un gran abanico", gritó el primer hombre. El segundo tanteó las patas del elefante. "Es como un árbol", exclamó. "Ambos estáis equivocados", dijo el tercer hombre. "El elefante es como una sogá". Éste le había examinado la cola. Justamente entonces el cuarto hombre que examinaba los finos colmillos, habló: "El elefante es como una lanza".

"No, no", gritó el quinto hombre. "Él es como un alto muro", había estado palpando el costado del elefante. El sexto hombre tenía cogida la trompa del elefante. "Estáis todos equivocados", dijo. "El elefante es como una serpiente".

"No, no, como una sogá". "Serpiente". "Un muro". "Estáis equivocados". "Estoy en lo cierto".

Los seis hombres se ensalzaron en una interminable discusión durante horas sin ponerse de acuerdo sobre cómo era el elefante.

Probablemente esta historia te ha hecho sonreír, ya que, ¿Cuál es el problema?

¡Eso es! Cada hombre podía "ver" en su mente sólo lo que podía sentir con sus manos. Como resultado cada uno se reafirmaba en que el elefante era como él lo sentía. Ninguno escuchaba a los demás.

Esos hombres estaban inmersos en un conflicto basado en la percepción (lo que creían "ver").

Afortunadamente su conflicto no tuvo un final violento. Aunque, desafortunadamente todavía no saben como son los elefantes.

MATERIALS I RECURSOS

www.bullying.cat web plena de recursos de Jordi Cullell i Carme Escudé

<http://www.xtec.cat/~jcollell/Z07Materials.htm> antiga pàg dels anteriors i en castellà

VIDEOS

<https://www.youtube.com/watch?v=3LlzQ0ci3Jk>

BULLY DANCE 10:20 dibuixos i guia

<https://www.youtube.com/watch?v=gBZTStdpwYg>

breu presentació amb dibuixos animats en castellà 1:40

<http://libresdebullying.wordpress.com/2012/12/09/suecia-la-experiencia-de-friends/>

6 videos de menys d'un minut, molt bons

“Palabras” (0:51): accions de bullys q sols insulten o menyspreen però q la víctima reb com si fos un cop físic (molt visual).

“Pelirrojo” (0:51): <http://www.youtube.com/watch?v=5ZLiT-puC6Y>

Un nen pelroig és sota burla d'un grupet x seu cabell. Un altre grupet veuen com el burlen i un d'ells actua: següent imatge apareix cabell tenyit de vermell--- els agressors eviten burlar-se ja...

“Silencio”

“Invisible” (1:12)

“Ciberbulling” (0:48)

“Futbol” (1:05)

<https://www.youtube.com/watch?v=FTOaKiCMvsQ332>

Cançò “Walk on” nano sol i trist. No gaire adient

<https://www.youtube.com/watch?v=LNCmQu-S-f0> (0:30)

pare perseguint fill x casa. Truca x ajuda. 30 segons. Abús adult familiar... És un anunci: Un telèfon pot ajudar-te (el pare ensopega amb telèfon i cau)

<http://www.pacer.org/bullying/video/player.asp?video=27>

Don't bully... be a friend Sols el logo del final del video és bo x copiar

<http://libresdebullying.wordpress.com/docentes/>